### Disputatio inauguralis medica de catarrho suffocativo laborante ... / [Christian Friedrich Schumann].

### **Contributors**

Schumann, Christian Friedrich, 1659-Wedel, Georg Wolffgang, 1645-1721. Universität Jena.

### **Publication/Creation**

Jenae: Literis Krebsianis, [1686]

#### **Persistent URL**

https://wellcomecollection.org/works/hvxvrbut

### License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.



Wellcome Collection 183 Euston Road London NW1 2BE UK T +44 (0)20 7611 8722 E library@wellcomecollection.org https://wellcomecollection.org DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA

De

# CATARRHO SUFFOCATIVO LABORANTE,

Jussi & autoritate Illustris Facultatis Medicæ in florentissima Salana.

PRÆSIDE

## GEORGIO VVOLFF-GANGO VVEDELIO,

Med. D. Consiliario & Archiatro Duc. Saxon. Theoretices Professore Publ. & Acad. Nat. Curios. Adjuncto, h. t. Facultatis Medicæ Decano, & Academiæ Rectore Designato,

Patrono & Præceptore suo colendissimo, PRO LICENTIA,

Summos in arte Medicâ Honores, Privilegia & Insignia,
More Majorum, solenniter impetrandi,
publica disquisitioni subjecta

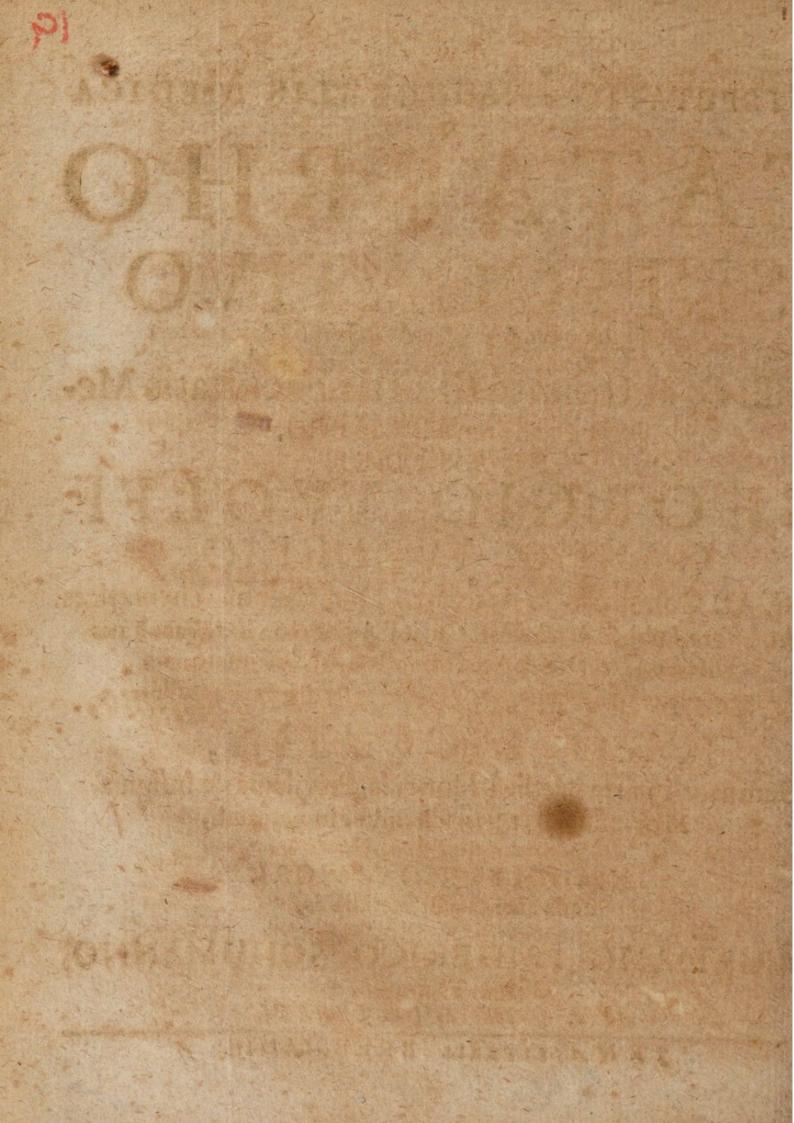
IN AUDITORIO MAJORI, horis ante-& post-meridianis,

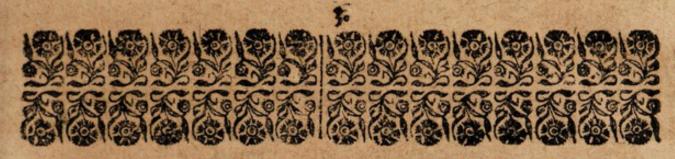
CHRISTIANO FRIDERICO SCHUMANNO;

Gleina Thuringo,

Ad d. Jul. M DC. LXXXVI.

JENÆ, LITERIS KREBSIANIS.





## PROOE MIUM.

Ifficillimum moriendi genus est suffocatio, qua spiritali aereæque machinæ, adeoque & hydraulicæ vitali intentatur pausa fatalis; sive extrinsecus constringantur emissaria spiritus, sive citra illam violentiam angiportus faucium stricturam sentiat; sive in ipsis spongiosis tubulis aëreis viæ præcludantur.

Frequentissimum verò morborum genus catarrhi constituunt, quamvis olim magis ab hoc vel illo sonte, quam proximioribus vasis lymphaticis & glandulis derivati. Sunt hi non rarò ferini, acres, salsi, si saltim deli-

bemus pectori infestos, sunt suffocativi.

Perinde suerit, an desluxiones, an essuaiones nominaveris, non nisi lymphæ debentur eccentricæ: nunquam magis timendi, quam ubi vitalibus imminet hoc diluvium, ubi catarrhus suffocativus arcem microcosmi quatit.

Dignus eo nomine judicatus à nobis fuit affectus, qui loco Inauguralis speciminis ventiletur, quod dum aggredimur, divinum exoramus numen, ut faustiter omnia cedant!

## HISTORIA.

Tuvenis XX annorum, habitus corporis rarioris, Temperamenti sangvineo - phlegmatici, cum æ-A 2 stivo stivo tempore attentius studiis navasset operam, vità sedentarià, nocturnis vigiliis & potu largiori delectatus, quibus singulis serendis corpus paulo impar suppetit, unde & non rarò dolores gravativi ventriculi post largiorem paulò pastum se exeruêre, sentit tumorem tonsillarum; Nocte sequente corripitur respiratione difficili, cum ronchis, anxietate & suffocationis metu, ut decumbere nequeat citra prasentaneum periculum, nedum dormire; Pulsus celerius micat, cum aliquali calore, & mentis quadam turbatione, alvus non respondet. Petit Consilium.

## RESOLUTIO.

Ffectus, quo præsens detinetur æger, CATARRHUS SUFFOCATIVUS est, quem è symptomatum numero, & quidem potissimum motus ac excretorum esse, meritò asseritur. Si violentiam ejus spectes, satis periculosus & acutus est, mortem haud rarò minatur.

Hunc ipsum in ægro nostro adesse, in Historia commemorata signa demonstrant & quidem 1. Essentialiter Inhærentia seu Pathognomonica, quæ sunt respiratio dissicilis, ronchi, maxima anxietas, adeò ut metus suffoca-

tionis adsit.

2. Essentialiter consequentia, ut in a ctionibus læsis facultatis animalis, dum decumbere non potest, citra præsentaneum periculum, atque adest mentis quædam perturbatio. In Vitali pulsus celerius micat, cum aliquali calore. In naturali alvus in ægroto nostro est adstricta.

3. CAUSAS prægressas si attendimus, idem longè ma-

gis confirmatur, errores enim enormes in diæta cum commiserit æger, & attentius studiis navarit operam, nocturnisque vigiliis, & potu largiori delectatus suerit, occasionem huic malo abunde dedit.

4. Idem à SIMILITUDINE colligimus. Neminem enim latebit, tali respiratione difficili & suffocationis metu correptos, communiter, omnium consensu, non à medicis solum, sed vulgo quoque pro catarrho suffocativo laborantibus, haberi.

Subjectum Principale sine dubio sunt pulmones, quos primariò in nostro agro accusandos esse, ex eorum actione las videre est. Nam respirationem aliàs dispensant, sanguinem attenuant, circulationem promovent, & plurimos alios utilissimos & necessarios in corpore producunt essectus; Hîc verò omnia contrario modo se habent.

Subjectum Admouatum statuimus cor, quia pulmonum motu impedito, circulatio sanguinis etiam læditur, & vice verså.

CAUSA IMMEDIATA est obstructio pororum spiritalium à de jusc intentata. Hâc enim posità, statim præsto est affectus; unde & in hoc cum apoplexià communicat. Quicquid enim apoplexia in cerebro, id catarrhus susso cativus in pulmonibus efficit, dum in cavernulis & poris

spongiosis pulmonum obstructio deprehenditur.

CAUSÆ MEDIATÆ PROXIMIORIS vicem sustinent, quæcunque poros hos obstruere, ac motum sussiamminare, seu sussicionem inferre apta sunt, quoad essentiam nimirum humores, sanguis & serum. Ille hoc loco secundariò & adæquatè seu mediatè potius, hoc primariò & immediatè : quatenus non debito modo, prout naturæ ordo exigebat. circulantur. Quoad modum verò essendi peccant quantitate, qualitate, & cumprimis motu.

Peccat serum in nostro ægroto quantitate: quatenus in glandulis saucium & successivis aliis, ipsisque pulmoni-

bus abundat, naturam gravat, spatiumque vesicularum pul-

monalium debitum nimis replet.

Pecçat qualitate, cum dicti humores crassi, viscidi, lenti & ad rarefactionem inepti stagnare in pulmonibus incipiant, ac, quò minus libera respiratio exerceri possit, impediant.

Peccat demum causa morbifica in affectu nostro potissimum motu locali, siquidem unanimiter ab autoribus circulatio sanguinis & seri in pulmonibus impedita accusatur.
Nullibi viz magis liberz in corpore requiruntur, quam pro
aëris itu & reditu. Quando ergò vel ab extra, quod in nostro casu potisimum obtinet, reflua lympha à tramite sue
aberrat, non recipitur vel vehitur suis alveis, sed exundat
& in cavitates pulmonum illabitur, spissescit, adhæret, ibique
subsissit; vel ab intra quoque proruit & coagulum subit
humor, qui attenuatus cum aëre efferri gestiebat, malum
præstò est.

Via, per quas materia morbifica ad pulmones abit, funt partim vasa, partim pori. Vasa huc decurrunt lymphatica plurima, asperam arteriam omnemque spiritalium viarum ambitum insigniter coronantia. Ubivis glandulæ eadem dispensant, ubivis minutulis poris lympha tranat, quod & instatu naturali observabile est, lympha supersua continuò dissanda per pulmonem, & longè magis in præternaturali hoc. Quando verò sub halitus atomis dissipari renuit, copiosius ingruit, instar glutinis viscidi densatur expansionem & constrictionem elasticam pulmonum turbari

necessum est.

Si secundum Chimicorum principia affectum nostrum examinemus, commode sal multo sero resolutum indeque

inordinationes pariens accufari poterit.

Ex Causis Mediatis remotiorieus naturalieus eminet Temperamentum, quod in ægro nostro sanguineophlegmaticum est. Arguit hoc, particulas sulphureas oleosas balsamiballamicas à lympha aliquo modo subjugatas esse, unde fa-

cilius huic malo dedit originem.

Memorandus etiam est HABITUS CORPORIS sasior, qui sibras & glandulas textura debiliori gaudere innuit, unde exorbitantias humorum facilius expectare oportet. Tacemus ETATEM & TEMPUS ANNI, tanquam minoris momenti.

Ex Rebus non na turalibus, quarum vulgo sex numerantur, multum huic malo addidit a er nocturnus, densior tunc & frigidior, per vasa pneumonica attractus, sanguinique communicatus, cum præcipuè poros ócclusit, unde, quod per insensibilem transpirationem alias excludidebebat, in humorem spissum convertit.

Cumque ægrotus noster largiori quam par erat. Por un delectatus suerit, non tantum sermentum ventriculi depravatum suit, indeque cruditates in massam sanguineam redundarunt, quæ ad affectum nostrum non parum conferre potuerunt; verum etiam exsuperantia seri multum sic pro-

mota & adaucta fuit.

Quies & Morus quantum ad dispensandam circulationem humorum valeat, vix dici potest. Hinc cum Juvenis noster attentius studiis navarit operam, vitâque sedentaria gavisus suerit, humores non rite circulati & sion passi, ac incrassati, totum corpus heterogeneis particulis inquinarunt, quæ proximam huic assectui materiam suggesserunt.

Nec som ni ac Vigitia aum debita ratio hic fuit habita, unde nocturnis illis vigilis non parum spiritus animales absumpti ac debilitati suere, ut nullum viscus suum rete obire potuerit officium; inde itidem cruditates ortz, qua torpus ad catarrhum suffocativum disponere potuerunt.

Ex PRETERNATURALIUM statu laudare possition ventriculi arovius, cum non raro dolores gravativi ventriculi post largiorem pastum se exeruerint. Utut enim id

ex improportione cibi derivari possit; notat tamen omnino ventriculum in nostro ægro quoque laborare, calorem depauperatum, fermentum minus vegetum sibrasque laxiores esse, unde vitium primæ coctionis luculenta initia vitioso sero dedit.

Inprimis verò accusandus præcedens tumor tonsillarum, satis innuens suon, coagulationem & circulationem seri impeditam, neque enim tumores hujuscemodi aliunde

derivandi commodius.

Cognito morbo, breviter quoque symptomatum rationem examinabimus, quæ supra signorum vicem sustinuerunt.

1. Respiratio dissicilis est, ob obstructionem & angustationem bronchiorum pulmonum, seu pororum spiritalium ἀθερως intentatam, quæ patula esse debent, ut concidere & dilatari reciprocè queant.

2. Ronchi conquassationem aëris cum strepero humore, qui nec præ coagulo exhalare, nec ob disjunctionem

expectorari potest, in meatibus spiritalibus notant.

3. Anxietas & suffocationis metus, ob circulationem sanguinis pnevmonicam impeditam & pulmonum motum

non integrum, accidunt.

4. Decumbere nequit citra presentaneum periculum, quoniam decumbendo motus diaphragmatis propter revoluta paulò intestina non tam facilè libratur, indeque pulmones magis comprimuntur, & cum vasis suis coarctantur Id cum in statu naturali indisserens sit, facilè patet, quantum expansionis hæclibertas inserat.

5 Nedum dormire; non tam quia in somno spiritus quiescunt, & humores magis coagulantur, quam quod exterminium sui veritus archéus quietem capessere renuit.

6. Pulsus celerius micat cum aliquali calore, ob usum infigniter auctum, efferatos spiritus vitales, & fermentum peregrinum concipientem sanguinem. 7. Mentis quedam perturbatio notat spiritus animales in regià cerebri sede aliquo modo esse turbatos, consensu

facto per nervos.

PROGNOSIN SALUTIS & MORTIS quod attinet, catarrhus suffocativus satis periculosus vitæq; insidiari censetur non immeritò, cum pars principalis, cujus maxima est necessitas, sit affecta; quid enim mori si hoc non est? Si suffocationem dixeris, præsentissimam mortem dixeris. Versatur ergò in discrimine non leviæger, neces tamen pro deposito habendus, multò minus deserendus est. Cum enim juvenis sit, & ab erroribus diætæ ægritudo ortum duxerit, naturæ robore constante, abiturum illum brevi, nec post se alia graviora tracturum, Deo annuente, speramus.

LONGITUDO & BREVITAS determinari quidem certò nequit; Cum tamen affectus noster acutorum æmuletur naturam, brevem fore putamus, modò curatio secun-

dum methodum medendi rite instituatur.

EVENTUS MODUM quod concernit, salutiserum eum sore conjicimus, sanguinis & seri in pulmonibus motu pacatiori ad leges naturæ reddito, rejectá per avana sugor lympha coagulata & extravasata, reliqua verò correcta; Unde & circulatio promovebitur & respiratio liberior reddetur.

CURATIO absolvitur METHODO MEDENDI, & inde erutis indicationibus, cum materiis præsidiorum.

INDICATIO CURATORIA præsentem paroxy. smum eliminare & suffocationem intentatam ausserre studet, excusso è bronchiis peregrino humore & coagulo obstruente. PRÆSERVATORIA extra paroxysmum locum habet, removendo causas, tum proximas, tum remotiores. VITALIS vires oppressas ac deperditas roborare satagit. Satissiet hisce indicationibus ex tribus sontibus usitatis, ita tamen, ut, quæ in paroxysmo, quæ extra eum in usum vocanda, seligantur.

E FONTE

gno usui erit in præsenti casu Venæsectio, tum in paroxysmo, tum extra eundem instituta. Hæc sæpe præsentaneum est remedium liberioris respirationis, quoniam sanguinem in pulmonibus coacervatum imminuit. Institui verò commodè potest in pede, ad majorem revulsionem, educendo sanguinem ad uncias tres vel quatuor.

Cucurbitulæ tum siccæ, tum scarificatæ in ægro nostro locum quoque inveniunt, dorso, brachiis & cruribus applicandæ, ut revellatur lympha, cumés ea archeus, libera-

tis bronchiis pulmonum obsessis.

FRICTIONES, pannis asperis institutæ, hucreserri debent, ad dilatandos meatus, & commodiorem transpirationem promovendam. Singula enim illa in ordinem vocant lympham eccentricam, eamque reddunt sluxilem, tor-

pore excusso morboso.

VESICATORIA etiam, & FONTICULI optima hic erunt præsidia, ad circulationem lymphæ promovendam, & humores noxios è corpore eliminandos. Illa quidem in præsens, sunt enim activiora; hi verò in suturum, si eo videatur opus in posterum. Applicari vesicatorium emplastrum potest nuchæ, & brachiis, non tam quod à capite deplui sint catarrhi, quàm quod universali motu correcto discant sluere ordinatius humores, nec in pulmones divertere longius.

Ex FONTE PHARMACEUTICO peti possunt Le-NIENTIA, ut alvus adstricta moneatur sui officii, unaque siat quædam diversio, & naturæ excitatio. Eo sine dari possunt pil. aloetica semata, vel scammoniata, NP. Pear. pil. splenet. Sylvii, species diasena, ut clysteres leniores non memo-

remus.

PREPARANTIA & incidendo & alterando ad meliorem eductionem humores aptabunt. Propriè dicta verò cum coincidant cum specificis alterantibus, nec moram patiatur áffectus, in iis latius recensendis non occu-

Be. cryst. Pri, Pri Glat. a. 38.

rad. ari ppt. g. v. & cinnam. gt. j.

M. F. I. a. pulv. D. ad chart. S.

Lindpulver auff einmahl.

Optime convenient Purgantia, non solum ad educendos è corpore supersuos & peccantes humores, since quorum remotione vitium eorundem reliquum in capessendo coagulo vix seliciter tolli potest, sed & ad revulsionem, ad excitandum archeum juxta ac liberandum. Præsens verò docebit status, utrum hæc præponenda an postponenda, quæ item eligenda pro virium & indicantium modulo; v. g.

- R. gialap, nigr. resinos. H. resin. scammon. gr. iij. & anis. gtt. j. Zii diaph. gr. iv. M. F. pulvis D. ad chart. S. Purgier-Pulverlein auff 1 mahl.
- R. elect. diacarth. Zij. extr. agar. Bs. resin. scamm. g. vj. sacch. q. s. M. F. I. a. bolus. S. Purgier-Bissen auff 1 mahl.
- k. pil. splenet. Sylv. n. iij. D. in pyx. S. Laxierpillen uff 1 mal.

Clysteres quoch in casu nostro locum habent, ad revellendos humores & educendos.

R. md. alth. hekn. lil. albor. a. 38.

berb. rut. marrub. fænic. charef. chamom. tusil. a. ms.

sem. anis. fænic. a. 3j. caric. ping. n. vij.

Coq. in s. q. \(\nabla\) simpl. Colat. R. lbj.

cass. pro clyster. elect. cathol. a. 3s.

or rut. aneth. a. 3iij. \(\theta\) gemm. 3j. vitell. ovor. nj.

M. F. l. a. Clyster, qui tepidè injiciatur.

B 2

Ad removendam causam in przcordiis hzrentem laudari etiam merentur Vomitoria, ob przsentaneam opem, quam szpe attulerunt. Conducent eadem sacile in nostro zgro, cum malum hocce ab erroribus diztz ortum sit, unde cruditates in ventriculo adhuc hzrent, quz ut educantur, commendamus sequentia.

- R. Pri emet. gr. if. hepat. rubr. Dresd. Is. & senicul. gt. j. M. F. l. a. pulv. S. Breehpulverlein auff v mal.
- R. De bened. Ruland. 3j. coagul. afar. gr. x. firup. de peto 38. M. F. haustus.

Sudor fera cum serum viscidum incidant & corrigant, poros cutis aperiant, & silon ac grumescentiam sanguinis egregiè tollant, adeoque massam sanguineam in motum ordinatum cieant, principem in tollendo affectus obtinent inter universalia sine dubio locum.

- M. D. in vitr. S. Zertheilende essenz auff etliche mal.
- M.D. in vitr. S. Schweiß treibende Miptur.
- Bi. Sii dispb. gr. xv. G. C. philosoph. cinnabar. nat. a. Ik.

  O vol. succin. gr. iv. M. F. l. a. pulv. S.

  Schwippulverlein auff i mal.

Diune Tica, cum non solum superstuos humores per vias urinarias educant, sed & serum viscidum & coagulatum suxile reddant, suum etiam conferent, δηθάλ.

- M. F. I. a. pulv. S. Resolvirend Pulver.
- R. effent. succin. Re silic. Glauber. a. zj. M. S. offnende Fluß-Mixtur.
- Re viol. 3ij. M. D. in Vitr. S. Alterire Linctur.

Sequentur nunc RESOLVENTIA & DISSIPANTIA, et lympha & consequenter sanguis stagnans, grumescens, & in coagulum abiens resolvatur, attenuetur & ad motum disponatur. Hæc ipsa alterantium specificomum titulum sibi vendicant meritò, quibus si jungantur roborantia viscerum præsidia, optimè res expediri potest.

- R. sperm. ceti zj. flor. fr. myrrh. zß.
  lap. S ppt. Zii diaph. a. H.
  einnab. nat. H. & succin. anis. a. gtt. j.
  M. F. I. a. pulv. S. Brust. Pulverlein.
- 1. md. ari ppt. zj. sperm. ceti, cinnabar. nat. a. 38.

  Sii Flis cachect. 9j. bals. Aris anis. gtt. iiij.

  M. F. I. a. pulv. S. Brust. Pulver aust etliche mal.
- M. D. in Vitr. S. Brust Mixtur.
- B. balf. & anif. ol. bezoard. a. IR. M. D. in vitr. S. Herteund Brust Balfam.
- Accepted. Ziß. byssop. scabios. tussiag. a. Zj. astbmat. Rud. Zß. oxymel. squillit. Ziij. Accepted anis. Dj. elix. pestoral. zj. fir. byssop. zvj. M. F. l. a. Potio. S. Brust-und Lusst. Trancklein.

ERRHINA & PTARMICA etiam in hoe cafu lau-B 3 dari dari possunt, ut partim in vià lympham corrigant & roborent archeum, partim subtili suà avasousid immediate ad
pulmones lata eandem incidant, & dilatent sic magis vias.
Faciunt huc spec. diarabaci, diamajoran. Myns. ~us \(\therefore\) \*ci simplex
& cum ol. ruta, majorana, succini &c. oleosus redditus vinosus.
Tacemus masticatoria ipsa, ad seri motum promovendum
aptissima, ex mastiche granulatà, globulis masticator. Lauremb. &c.

Nec indicta sunt dimittenda GARGARISMATA & injectiones per siphonem, ex decoctis pectoralibus & emollientibus usitatis parata. Et sic enim viscida pituita exstimulari poscit, ut infarctu illo suo liberetur lympha.

Exterius quoch ea adhiberi possunt, quæ divertendo, revellendo, resolvendoch vel suspendunt quasi corrigunt vel sympham, vel sequaciorem reddunt. Ita bregmati succinum album cum fermento solet applicari, non sine successu; pectori illiniri unguentum rubrum potabile, (quod & interius cum jusculis proderit,) pectomle, aliaque his remixta, ut olea sta anis, faniculi, succin. ligni rhod. Tacemus plantis pedum affricanda, sussilia, aliunde facile huc mutuanda.

DIÆTA tandem his omnibus succedit, quam æger

noster sedulò observare tenetur.

In VITALI suademus AEREM purum, temperatum, nullis vitiosis vaporibus contaminatum, ad siccitatem magis quam humiditatem inclinantem, liberum in paroxysmo, non nimis calidum.

In NATURALI CIBI sint boni succi, facilis coctionis; vitentur crassi, frigidi, acres, salsi, acidi. Porus sit ce-

revisia probè desecata. Vinum modice assumatur.

Ouoad Animalem, somno non indulgeat. Morus fit moderatus. Animi pathemata graviora absint. Alvus quotidiè suo respondeat officio. Nec externa reliqua, ad præsentis medici directionem,

negligantur.

Eripere



Ripere ex mortis qui novit faucibus ægrum, magnum meretur laudis & famæ decus.

Hactenus haud unum specimen Te prædicat artis, hincimbre largo plura dictis affluent.

Summus honor præsto est, murex mox tempora cinget;

hygéa reliquum, seu potius addet Deus.

Nobil. Dn. Doctorando de acquisità in arte péritià, de honoribus summis, quos capessit & premiis pietatis invidendis gratulor

PRÆSES.

Xtollant Tua cæpta alii, te laudibus ornent condignis, addo: nil opus est hederâ.

volante calamo adpos.

cum voto sincero

Rudolsus Wilhelmus Crausius, D.P.P.

Nteritum vitæ fert Suffocatio certum, Arcere hanc igitur non levis artis opus.

Nobiliss. & Experientissimo Dn. SCHVMANNO, dissertatione Inaugurali CATARRHI SVF-FOCATIVI rationem exponenti, gratulaturus pauca hac scribeb.

Caspar Polner, natural, Prof. Publ.
Viderat

16.

Persephone, Patria Urbs quem Regioque colit.
Insuperinfausto quæ damna immania regno
IPSIUS intulerit, senserat, alma MANUS.

Denique quod docto de Suffocante Catarrho,

Utluciexposuit, disseratore, videt:

Tantum qui nocuit mihi tempore, territa dixit,

Tantillô, nostrum diruct imperium.

Non nisi decrepitos nostras detrudet ad ædes

Posthàc, (nec facile hos,) Atropos atra Senes.

Ridebunt Juvenes, Pueri innuptæque Puellæ

Nostra Salutifera bâc Preside sceptra Manu.

Paucior heu! rapidô pars suffocata catarrhô,

Quàm tenus hâc, stygias adproperabit aquas.

Heu mihi! quod varia morbus medicabilis arte

Nuncest; nec fugit hunc vis luis ulla VIR uM!

Dixerat: ac tristem fugit indignata suborcum;

Et nist vana sine est viribusira super.

De tanto merito vicina MACHAONE Tellus Gaudet, & exclamat Patria; vivat io!

Vivat io cultus multo mihi nomine, dico,

FAUTOR: & ingemino: vivat AMICUS id!

NOBILISSIMO atque EXPERIENTISSIMO

Dn.Doctorando, Physico ac Medico Neostad. & Sax. Prefecturarum Arnshaugh & Zügenrück Ord. quam felicissimo, Fautori at que Amico suo intimo at que essumatissimo ca 18 & 20 20 pina L. M. Q. scrib. Neost. ad Orlam d. 6. Jul. Anno 1686.

M. David Wendler / Scholæ Patriæ ibid. h. t. Rector.